

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ՀԱՅՈՑ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿԻՆ ԱՍԵՆ՝ Տ. ԹՈՐԳՈՍ ԱՐՔԵՊՍ. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆԻ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ՄՈՒՏՔԸ ԵՒ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՈՒՏՔՆ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Նոյեմբեր 26-ին տեղի ունեցաւ Սրբ. Պատրիարքին մուտքն յերուսաղէմ:

Մինչեւ Լիւդ ղրմաւորութեան զացած էին՝ Երուսաղէմէն՝ Միաբանութեան կողմէ Գեր. Տ. Ս. Մկրտիչ և Մատթէոս Եպս.ները և Ա. Թարգման Պարզ և Վարդապետը, ինչպէս և Ներկայացուցիչներ՝ Հ. Բ. Բ. Միութեան, Երուսաղէմի Հայ Բարեսիրական Միութեան, Հայկական Միութեան, Զէյթունի Հայրենակց. Միութեան, Երուսաղէմի Հայ Արիւնեւուն կողմէ: Նախայի եւ Ռեմլի ժողովուրդին կողմէ եկած էին երկու վանքերուն տեսուչները, Հոգ. Տ. Տ. Համազասպ և Ներսէս վարդապետները, բազմաթիւ ազգայիններով երկու քաղաքներէ ալ, հակառակ օդին աննպաստ ըլլալուն:

Կառախումբը Լիւդ հասաւ 6.46-ին: Հայերու բազմութեան հետ հաւաքուած էին կայարանի կամրջակին վրայ բաւական մեծ թուով օտարներ ալ, որոնք խանդավառ ծափահարութեամբ ողջունեցին Սրբազանին ժամանումը: Գեղեցիկ ծաղկեփունջեր նուիրուեցան Սրբազանին՝ Երուսաղէմի Հայ-Արիւնեւուն, ինչպէս նաեւ Նաֆայէն փոքրիկ աղջնակի մը կողմէն:

Մի ըստ միովէ բարի՜գալստեան մաղթանքներու մատուցումէն ետքը կայարանին մէջ գտնուող ժողովուրդը, ամէնքն անխտիր, Սրբազանին աջն համբուրեցին, և ուղեկիցներու բազմութեամբ Սրբազանը մտաւ Երուսաղէմի կառախումբը:

Պիտաբի կայարանին մէջ ալ ղրմաւորողներու բազմութիւնը աւելցաւ Երուսաղէմէն եկած ազգայիններով:

Երուսաղէմի կայարանն ալ լեցուած էր ազգայիններու և օտարներու բազմու-

թեամբ մը, որ ուրախութեան ծափերով ողջունեց Սրբազանին գալուստը:

Երուսաղէմի կայարանին մէջ Սրբազան Պատրիարքին բարի գալուստ մաղթելու համար եկած էին, բացի բազմաթիւ ազգայիններէ եւ Միաբանութեան կողմէ՝ Տեղապահ Գեր. Տ. Մեսրոպ Ս. Եպիսկ. է և Գեր. Տ. Պետրոս Ս. Արքեպս. է, որ ներկայացուցիչ էր Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան, հետեւեալ պաշտօնական անձերը:

ՀՈՒՆԻՈՐԱԿԱՆ ՆԵՐԱՍԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ

Յունաց Պատրիարքանին կողմէ՝ Գեր. Տ. Վասիլիոս Ս. Արքեպս., Յունաց Վանքին աւագ Թարգմանը, և ղիւանապետը:

Լատինաց Պատրիարքանին կողմէ՝ Երուսաղէմի Լատին Պատրիարքին (որ քաղաքէս բացակայ էր) Փոխանորդը:

Պապական Նուիրակին կողմէ՝ (որ նոյնպէս բացակայ էր քաղաքէս) Փոխանորդը: Յրանչիսկեան Միաբանութեան կողմէ՝ Թարգմանը և Պրոկուրորը:

Գրպսոց Վանքին կողմէ՝ Եպիսկոպոսը, Գեր. Տ. Բասիլիոս, վարդապետի մը հետ:

Ասորոց Վանքին կողմէ՝ (Եպիսկոպոսը, Գեր. Տ. Միխայէլ բացակայ ըլլալով) Ասորոց Ա. Թարգմանը Ապունա Նազուպ, երկու հետեւորդներով:

Հապէաց Վանքին կողմէ՝ Մեծաւորը, Արքա Միխայէլ, երկու հետեւորդներով:

Անգլիկան Եկեղեցիին կողմէ՝ (քաղաքէս բացակայ ըլլալով Տ. Մակ Ինչէս եպիսկոպոսը) Եպիսկոպոսական Փոխանորդը և Արչիլըն կամրի:

Ռուսաց Արքեպիսկոպոս Գեր. Տ. Անաստասին կողմէ՝ Փոխանորդը:

Հայ Կաթողիկոսներու կողմէ՝ Վեր. Հ.

Յակոբ վրդ. Կիրակոսեան, Հ. Մանուէլ վրդ. Թաշճեանի հետ:

Յոյն Կաթողիկոսեան կողմէ՝ Փոխանորդ Ա. Աբէլ:

Դոմինիկեանց Միաբանութեան կողմէ՝ Հոգ. Հայր Աբէլ, հետևորդով մը:

Գերման Դոմինիոնի Վանքէն՝ Փոխանորդը:

Արաբ Անգլիկաններու կողմէ՝ Պատուելի Մարմուրա:

Հայ Բողոքականներու կողմէ՝ Պատուելի Գ. Գրիգորեան:

Հրեայ Հասարակութեան կողմէ՝ Բաբունապետի Փոխանորդը և Դիւանապետը:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂԱՔԱՅԻՆ ՊԱՇՏՈՆԵԱՆՆԵՐ

Բարձր Կոմիտեութեան կողմէ՝ անձնական քարտուղարը՝ Պր. Լ. Գ. Ա. Կըստ: Պետական Քարտուղարութեան կողմէ՝ (Chief Secretary) Պր. Հ. Բուհի Պէյ:

Երուսաղէմի Նանանգային Կառավար-

չութեան կողմէ՝ Նահանգային Կառավարիչը Պր. Կամպէլ, Երուսաղէմի փոխ-կառավարիչը Պր. Գ. Ֆ. Սուլման և Բ. փոխ-կառավարիչ Նուսուհի Պէյ:

Երուսաղէմի Ոսիկանութեան՝ Ոստիկանական հրամանատար Մէյճըր Ուէյնրայթ և երկու սպաներ, Գնդապետ Սիկրիստ և Գնդապետ Ուոզլի:

ՀԻՒԱՍՏՈՆԵՐ

Ամերիկեան Փոխ-Հիւպատոս՝ Պր. Պլաչ-Փորդ:

Հապեշական Հիւպատոս՝ Պր. Պաւլոս Մէյնամէնոյ:

Հունգարական Հիւպատոս՝ Պր. Էլիաս Ճէլատ:

Լաքվիական Հիւպատոս՝ Պր. Մ. Կասրի: Մեքսիկայի Հիւպատոս՝ Պր. Ֆերդի-նանդ Դամիանի:

(Բարի զախտեան նամակ զրկած էին՝ Ֆրանսական, Գերմանական, Իսպանական և Ռումանական հիւպատոսները:

ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԻՒՆ ԵՐՈՒՍԱԴԷՄ ՄՈՒՏԲԻ ԹԱՓՈՐԸ
(Սրբազանին ետեւը կ'երեւին՝ Գեր. Տ. Սմբատ եպս., Մամբրե վրդ., Գեր. Տ. Տ. Մկրտիչ և Մեսրոպ եպիսկոպոսներ, Պետրոս Արքեպս. և Մասրես եպիսկոպոս և Յոյն ու Ասորի եկեղեցականներ)

Իսկ Շեյխ Մահմուտ Էֆ. Էլ Տահանի և Քեազիմ Փաւայ, փոխանակ կայարան զաւու՜ յաջորդ օրը բարի գալտեան այցելու թիւն տուին ի Պատրիարքարան)։

Ներկաները կայարանի մէջ մի առ մի ներկայացուեցան Տեղապահին կողմէ՝ Սրբազան Պատրիարքին որ ողջունեց ամէնքը շնորհակալու եւ սիրալիր զգացումով։ Այս արարողութեան աւարտումէն ետք ճամբայ ելաւ ինքնաշարժերու թափօրը, որ կ'երկարէր կայարանէն մինչև քաղաքին Յոսպէի դուռը։ Յառաջընթաց բաց կառքի մը մէջ էին Գաւազանակիր և Թարգման վարդապետները։ Կը յաջորդէր Սրբազան Պատրիարքին կառքը, որուն կը հետեւէին միւսները։

Թափօրը կանգ առաւ Եաֆայի դրան մօտ։ Դաւթի բերդին հիւսիսային-արեւելեան ծայրը մինչև վանքի դուռը՝ լեցուած էր հայերու և օտարներու անօրինակ հոծ քաղմութեամբ մը որ փողոցներէն զատ լե-

ցուցած էր նաև տանիքները։ Սրբ. Պատրիարքին կառքէն էջքը ողջունուեցաւ ժողովուրդին երկար և խանդավառ ծափահարութիւններովը։ Ամբողջ Միարանութիւնը զգեստաւորուած, Սրբազան Պատրիարքը առած ծանրազին շուրջառ մը և սարկաւագներ՝ թանկագին զգեստներով թափօր կազմեցին և «Որ զխորհուրդ քն զալսեան» շարականով յառաջացան դէպի վանք։

Մինչև Ս. Յակոբայ Տաճարին դուռը ճամբու վրայ զանուոյ ըրորը կամարները զարդարուած էին տեղւոյս երկաթարդութեան կողմէ, ծաղկեայ զեղեցիկ դրասանդներով։

Վանքի դռնէն սկսեալ երգուեցաւ «Հրաշափառ»ը, որով Սրբազանը մտաւ Մայր Տաճարը, առաջնորդուեցաւ Ս. Գրէկոսի մատուռը, ուր աղօթեց և ուխտըրաւ մինչև կ'երգուէր «Որ էնն յեւթեան» շարականը։ Ապա «Ուրախ լեր» երգով ուղղուեցաւ փոքր ստեան, զասին մէջ, ուր

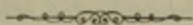

ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷԸ՝ Ս. ՅԱԿՈԲԱՅՆ ՏԱՃԱՐԻՆ ԳԱԹԹԻՆ ՄԷՋ
(Երուսաղէմ մուտքի օրը՝ ի Ս. Դիմադիր իր ուխտէն ետ։ Սրբազանին ետև կ'երեւին
Գեր. Տ. Տ. Սմբատ, Պետրոս եւ Մեսրոպ Սրբազանները)

«Ուրախ եղէ ես ոչք ասելին ի Տան Տեառն երթիցուք մեք, Հասեալ կային ոտք մեր առ դրունս քո Երուսաղէմ . . .» սաղմոսն և «Ի մէջ տաճարիս» աղօթքէն ետք ըսաւ «Պահպանիչ»ը:

Սրբազանը յետոյ դարձաւ ժողովուրդին և քանի մը խօսքերով շնորհակալութիւն յայտնելէ ետք եղած ընդունելութեան համար՝ ըսաւ թէ աւելի քան տասը տարիներ առաջ իր առաջին այցելութեանը միջոցին եկած էր իրր պարզ ուխտաւոր մը: Այս վերջին անգամին կուգար դարձեալ իրեն ուխտաւոր, բայց նոր եւ նուիրական պարտականութիւններու յանձնառութեամբը ճշուած, ի հարկին իր անձը նուիրելու համար ողջակէզ այս հաստատութեան փառքին, եթէ այդպէս կամենար Աստուած:

Մուտքի այս կարճ պաշտամունքէն ետք Միաբանութիւնը առաջնորդեց Սրբազանը ի Պատրիարքարան, ուր անգամ մըն ալ շնորհակալութեան խօսքեր ուղղեց Տեղապահ Սրբազանին, Միաբանութեան և Հրաւիրակ Մարմնոյն երեք անդամներուն: Եւ այս կերպով փակուեցաւ առաջին օրը:

ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Դեկտեմբեր 1-ին զՀ. օր տեղի ունեցան Գահակալութեան հանդիսութիւնները, որոնք ժամանակին ծանուցուած էին տպագրուած ազդերով և մասնաւորներու զըրկուած հրաւիրատուներով:

ՀՐՈՎԱՐՍՍԱԿԻՆ ՅԱՆՁՆՈՒՄԸ ԿՈՒՍԱՎԱՐՁՍԱՆ ՄԷՋ

Հանդիսութեանց առաջինը եղաւ՝ Արքայական Հրովարտակին պաշտօնական ընթերցումը և յանձնումը՝ Բարձր Կոմիսերի կողմէ՝ Կառավարչատան մէջ:

Առաւօտեան ժամը 10-ին հետեւեալ կերպով կազմուած մարմին մը մասնաւոր ինքնաշարժերով մեկնեցաւ Կառավարչատուն Դամասկոսի Դրան մօտ. —

Սրբազան Պատրիարք Հայրը,

Ս. Աթոռոյ Տնօրէն Ժողովոյն եօթն անդամները (Դեր. Տ. Տ. Մեսրոպ, Մկրտիչ և Մատթէոս եպսք. և Հոգ. Տ. Տ. Վըր-

թանէս, Գէորգ, Վահան և Կիւրեղ վարդապետներ),

Միաբանական Ընդհ. Ժողովոյ Ատենայետը (Հոգ. Տ. Տիրան Վարդապետ),

Կլիկիոյ Կաթողիկոսութեան ներկայացուցիչը (Դեր. Տ. Պետրոս Արքեպս.),

Կ. Պոլսոյ Պատր. Փոխանորդը (Դեր. Տ. Սմբատ Եպսկ.),

Եզրպտոսի Հայութեան ներկայացուցիչը (Հոգ. Տ. Մամբրէ Մ. Վարդապետ)

Ս. Աթոռոյ Աւագ Թարգմանը (Հոգ. Տ. Պարգե Վարդապետ),

Ս. Աթոռոյ Դիւանապետը (Տիրար Կ. Նուրեան),

Երուսաղէմի Հայոց կողմէ վեց նշանակովի ներկայացուցիչներ (Բժիշկներ Վ. Գալպիւհան, Վ. Պասկալ, և Ն. Եաղլեան, Տիրար Դ. Պողոսեան, Խ. Գրադիբեան և Լ. Գէորգեան),

Յուպէի, Հայֆայի և Ռէմէի Հայոց կողմէ ներկայացուցիչներ (Տեարք Խ. Թաղէոսեան, Ա. Փափազեան եւ Ս. Սիննեան՝ ըստ կարգի):

Այս մարմինը ընդունուեցաւ Կառավարչատան սրահին մէջ, ուր ներկայ էին Բարձր Կոմիսերին հետ՝ Երուսաղէմի Կառավարիչը, Պետական Աւագ Քարտուղարը, Անձնական Քարտուղարը, և Օգնական Քարտուղարը: Բարձր Կոմիսերը մի առ մի ողջունեց ներկայացուցչական մարմինն անդամները և տպա ըրաւ հետեւեալ ուղերձը որ տեղւոյն վրայ բերանացի թարգմանուեցաւ հայերէնի:

ՈՒՐԶՐ ԿՈՄԻՍԵՐԻՆ ՈՒՂԵՐՁԸ

(Խօսուած իր պաշտօնասան մէջ Արքայական Հրովարտակին յանձնումին պահուն):

(Թարգմանութիւն)

«Ճատ ուրախ եմ որ զՁեզ կ'ողջունեմ այստեղ՝ Ձեր ընտրութեան առիթով իբրեւ Հայոց Երուսաղէմի Պատրիարք. ուրախ եմ նաեւ՝ որ ինձի կը վիճակի Արքայական Հրովարտակին Ձեզի յանձնումը:

Կը փափաքեմ շնորհաւորել զՁեզ՝ Երուսաղէմի պատմական գահուն համար Ձեր ընտրութեան առիթով: Վստահ եմ որ Երուսաղէմի Պատրիարքի հանգամանքով զուք զՁեզ արժանաւոր յաջորդ մը պիտի ընծայէք յոյժ սիրեցեալ Դուրեան հանգուցեալ Պատրիարքին: